

Kristiansand kommune
post@kristiansand.kommune.no

Kristiansand, 03.03.2023

Dette brevet sendes på vegne av Agder botaniske forening, DNT Sør, Midt-Agder Friluftsråd, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Vest-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen.

2020021815 Kommuneplanens arealdel 2023-2034, Kristiansand kommune

Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder)

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet forringes. For å stanse tapet av naturmangfold, samt bremse den globale oppvarmingen, må arealforbruket stoppes. Ivaretagelse av naturen er grunnlaget for et bærekraftig samfunn.

Sammendrag

- Kristiansand kommune må føre en restriktiv arealpolitikk for å bidra til at Norge når sine mål om 30 prosent vern/bevaring og 30 prosent restaurering av ødelagt natur innen 2030
- En restriktiv arealpolitikk vil også bidra til at kommunen når sine klimamål
- Organisasjonene i FNF Agder kan bidra med sin kompetanse i en fremtidig plan for sammenhengende kyststi
- Vi støtter at planforslaget ikke tillater nye områder for akvakultur, og bestemmelsen §30-3 som sier at eksisterende anlegg for skjell og skalldyr ikke kan brukes til andre arter
- Vi foreslår at Kristiansand kommune så raskt som mulig får oversikt og en verdisetting av naturmangfold på plass slik at de er godt rustet før neste rullering av arealplanen.

- Selve planforslaget ser ut til å være i tråd med kommunens vedtatte arealstrategi
- 132 Grauthelleren bør tas ut av planforslaget
- 106 Mjåvann: videre utbygging må ta hensyn til de naturkvalitetene som allerede er der, og man må se på muligheten for å ta vare på disse
- 186 Langemyr: kommunen bør se om tiltaket i innspillet heller kan lokaliseres på allerede eksisterende næringsarealer
- KK-1 Støleheia: utbygging må ta hensyn til de naturkvalitetene som allerede er der, og man må se på muligheten for å ta vare på disse
- 304 Kristiansand Dyrepark: Dette innspillet må reduseres kraftig i størrelse, og man må prioritere naturmangfold, vannressursene og friluftslivsinteresser når man avgrenser
- FNF Agder støtter ikke de alternative arealformålene med unntak av A32 Linnegrøvan
- Dersom noen av de alternative arealformålene tas inn i planen, må tilsvarende areal med samme formål tas ut av planforslaget
- Kristiansand bør strekke seg mot å være arealnøytrale
- Innføring av alternative byggegrenser i 100-metersbeltet må etter vårt syn baseres på konkrete områdevurderinger i det enkelte område, for eksempel ved regulering. FNF Agder støtter derfor nytt punkt alternativ 2 under bestemmelsene i §10 100-metersbeltet langs sjø.

Planbeskrivelse

Generelt

Planbeskrivelsen er generelt svært godt utarbeidet, hvor både naturkrise, klimakrise og det ansvaret kommunen har for å ivareta naturmangfold gjennom arealplanleggingen blir belyst. Arealendringer er den største trusselen for naturmangfold. Norge har nå skrevet under på en naturavtale som blant annet sier at vi skal verne og bevare 30 prosent av hav- og landområder innen 2030. I tillegg skal vi restaurere 30 prosent ødelagt natur innen 2030. Kristiansand må ta sin del av ansvaret for å få dette til. I første omgang kan dette gjøres gjennom en restriktiv arealpolitikk.

Kommunepolitikere har ansvar for å finne de beste løsningene for fellesskapet og som skal gjøre Kristiansand til en god kommune å leve i – også for de som kommer etter oss. Naturkrisen må tas på alvor, også i Kristiansand. Uten å ta vare på naturen, så løser vi ikke klimakrisen. Arealendringer fører til betydelige klimagassutslipp, samtidig som det naturlige opptaket av klimagasser reduseres. En robust natur med et mangfold av arter må til for at også fremtidens borgere skal få et godt liv. Derfor må kommunen føre en restriktiv arealpolitikk, og vi er glade for at planforslaget legger opp til å tilbakeføre mer areal fra utbyggingsformål til LNF eller grønnstruktur.

Vi er glad for at kommunen ikke tillater ny nedbygging av dyrka mark, utover det som allerede er regulert til utbyggingsformål, og at man ønsker å ta vare på turområder og den delen av strandsonen som fremdeles er tilgjengelig. Det er et mål om å utvikle en sammenhengende kyststi gjennom hele kommunen. Dette må ikke gå på bekostning av sårbare naturmiljøer, og stien bør være av varierende tilretteleggingsgrad. Vi vil gjerne bidra med vår kompetanse i en plan for sammenhengende kyststi.

Vi støtter at planforslaget ikke tillater nye områder for akvakultur, og bestemmelsen §30-3 som sier at eksisterende anlegg for skjell og skalldyr ikke kan brukes til andre arter dersom dagens drift legges ned.

5.2. Areal- og klimaregnskap

Planforslaget har med en oversikt over kommunens samlede areal etter arealtypene i AR5. I følge NIBIO (<http://hdl.handle.net/11250/2596511>, kap. 3.1, første avsnitt) så er det først når arealendringer er utført, at man endrer klassifiseringen av kartet. Det er altså en oversikt over dagens areal og arealbruk. Vi skulle ønske at kommunen også hadde utarbeidet en oversikt over hva kommunens samlede areal ville vært dersom gjeldende kommuneplaner hadde vært realisert.

Det er svært positivt at planforslaget legger opp til en større tilbakeføring av utbyggingsområder til LNF/grønnstruktur. Dette viser at kommunen tar ansvar for egne planstrategier, og at de har et ønske om en mer bærekraftig arealpolitikk. Likevel - kommunen har ikke kartlagt sine naturområder og har ikke utarbeidet en naturmangfoldsplan. Om det som tilbakeføres har en tilsvarende verdi som de LNF-områdene som foreslås til utbyggingsformål, vites ikke. Vi foreslår at Kristiansand kommune så raskt som mulig får oversikt og en verdisetting på plass slik at de er godt rustet før neste rullering av arealplanen.

Arealinnspill

Generelt

Planforslaget har tatt inn 42 nye utbyggingsområder, mens 27 eksisterende utbyggingsområder foreslås tatt ut. I sum vil det være 985 dekar mindre areal avsatt til utbyggingsformål enn i gjeldende arealplaner. Men i tillegg til planforslaget er det også høring på alternativ omdisponering av areal til 32 nye innspill som i sum utgjør 6500 dekar mer utbyggingsareal enn i planforslaget. 6000 av disse er til næringsbebyggelse.

Selve planforslaget ser ut til å være i tråd med kommunens vedtatte arealstrategi. Men dersom flere innspill tas inn i kommuneplanens arealdel, kan vi ikke se at det vil være forenelig med gjeldende planer og en bærekraftig arealforvaltning i en tid hvor langsiktig planlegging også må ta høyde for naturkrisen, og ta inn over seg at arealbruken må ned dersom Norge og Verden (som Kristiansand er en del av) skal nå sine internasjonale forpliktelser for å redusere klimautslipp og naturtap.

Dersom innspillene i både planforslaget og alternativet blir vedtatt vil Kristiansand kommune tillate utbygging av 36 dekar dyrka mark, 6973 dekar skog og 270 dekar myr. Dette vil føre til økte klimagassutslipp og en mindre robusthet til å takle fremtidige klimaendringer. Det vil også være helt imot prinsippene for blågrønne Kristiansand som listes opp i planbeskrivelsen s.18.

FNF Agder mener at Kristiansand kommune må være restriktiv i sin arealpolitikk, og støtter derfor ikke de alternative arealformålene med unntak av A32 Linnegrøvan. Det vil være positivt for kommunens arealregnskap å omdisponere gjeldende arealformål fra fremtidig næringsbebyggelse til LNF. Kommunen trenger all den landbruksjorda den har.

Dersom noen av de alternative arealformålene tas inn i planen, må tilsvarende areal med samme formål tas ut av planforslaget. Kristiansand kommune har ikke satt noen mål for hvor mye areal man kan sette til utbyggingsformål, men det er likevel mye i de overordnede føringene for arealplanen og Norges internasjonale forpliktelser som sier at Kristiansand bør strekke seg mot å være arealnøytrale (<https://www.sabima.no/et-arealnøytralt-norge/>).

Kommentarer til arealinnspill i planforslaget

132 Grauthelleren

Dette er et område som har vært sterkt berørt av utbyggingen av ny E39. Vi støtter vurderingen om at det ikke åpnes et nytt næringsområde ved Grauthelleren når næringsområdet Mjåvann ligger så nærme. Vi ser heller ikke behovet for at det legges en energistasjon her hvis det foreligger planer om det på Mjåvann og ved Lohnelier. Vi foreslår derfor at man ikke tar med innspillet i kommuneplanen av hensyn til naturmangfold og nærfriluftsliv for beboerne i området.

106 Mjåvann industriområde

Vi støtter for så vidt kommunens vurdering om at en utvidelse av Mjåvann er ønsket fremfor å ta i bruk nye områder til næringsbebyggelse, og at område 1 og 2 reduseres i omfang. Vi er likevel bekymret for hvordan en videre utbygging her vil påvirke naturmangfold og vannkvalitet. Utbygging i disse områdene må ta hensyn til de naturkvalitetene som allerede er der, og man må se på muligheten for å ta vare på disse. I naturrestaureringens tiår er det et paradoks at vi fortsetter å fylle igjen vann og ødelegger myr. Vi vet jo at det koster så mye mer å tilbakeføre ødelagt natur enn å ta vare på den naturen vi har.

186 Langemyr

Da dette innspillet vil føre til ytterligere press på vilttrekket for elg og fare for sulfidholdig grunn som kan føre til utslipp til Straisbekken, bør kommunen se om tiltaket som er grunnen for arealinnspillet kan lokaliseres et annet sted på Langemyr eller på noen av de allerede eksisterende næringsområdene.

KK-1 Støleheia

Utbygging i disse områdene må ta hensyn til de naturkvalitetene som allerede er der, og man må se på muligheten for å ta vare på disse. I naturrestaureringens tiår er det et paradoks at vi fortsetter å fylle igjen vann og ødelegger myr. Vi vet jo at det koster så mye mer å tilbakeføre ødelagt natur enn å ta vare på den naturen vi har.

304 Kristiansand Dyrepark

Dette innspillet vil begrense både mennesker og dyr sin tilgang til viktige natur- og friluftslivsområder. Selv om det ikke er registrerte turløyper sør for Vesvann, så er ikke det det samme som at det ikke har verdi for friluftslivet. Innspillet gjelder et areal på 641 dekar, et område som er likt det Dyreparken allerede disponerer. Altså legger Dyreparken opp til en utvidelse som er vil båndlegge store natur- og friluftslivsområder. Dette innspillet må reduseres kraftig i størrelse, og man må prioritere naturmangfold, vannressursene og friluftslivsinteresser når man avgrenser.

Kommentarer til alternative arealformål

Som tidligere nevnt, så mener FNF Agder at Kristiansand kommune må være restriktiv i sin arealpolitikk, og støtter derfor ikke de alternative arealformålene med unntak av A32 Linnegrøvan. Det vil være positivt for kommunens arealregnskap å omdisponere gjeldende arealformål fra fremtidig næringsbebyggelse til LNF. Kommunen trenger all den landbruksjorda den har.

Dersom noen av de alternative arealformålene tas inn i planen, må tilsvarende areal tas ut av planforslaget. Kristiansand kommune har ikke satt noen mål for hvor mye areal man kan sette til

utbyggingsformål, men det er likevel mye i de overordnede føringene for arealplanen og Norges internasjonale forpliktelser som sier at Kristiansand bør strekke seg mot å være arealnøytrale.

Vi ønsker også å komme med følgende kommentarer til noen av de alternative arealformålene;

A1 Lohne næringsområde

Innspillet gjelder utvidelse av Lohnelien næringsområde mot nordøst. En slik omdisponering av dette naturområdet vil ha store negative konsekvenser for naturmangfold, vannmiljø og friluftsliv. Det er allerede avsatt store areal til næringsbebyggelse i dette området, og vil også være mot kommunens egen arealstrategi. Vi støtter kommuneadministrasjonens vurdering om å ikke ta innspillet inn i arealplanen.

A2 Bringeheia/Toftelandslier

Innspillet gjelder et nytt næringsområde på over 1000 dekar. En slik omdisponering av dette naturområdet vil ha store negative konsekvenser for naturmangfold, vannmiljø og friluftsliv. Det trekkes frem i kommunens vurdering at konsekvensutredningen har identifisert flere interesser og hensyn som vil forsvinne eller bli forringet dersom området bygges ut. Med all utbygging som har vært i forbindelse med ny E39, er det dessuten svært viktig å ta vare på de nære friluftslivsområdene som er igjen i dette området. Et næringsområde her vil ikke være forenlig med kommunens egen arealstrategi. Vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

A4 297a Borgeheia

Innspillet gjelder et naturområde på over 4000 dekar, som i dag er et viktig friluftslivsområde. Blant annet har området flere populære turmål og utsiktspunkter som er del av friluftsrådets turregistreringsopplegg TellTur. Tveit IL har i mange år benyttet området til toppturer, og er også i gang med å etablere et nett av merkede turstier her. Det trekkes frem i kommunens vurdering at kunnskapen om naturgrunnet i dette området er mangelfull, men at en rekke naturverdier allerede er registrert. Her er stort potensiale for å finne flere. Det å foreslå et så stort næringsområde i et naturområde, viser liten forståelse for de utfordringene vi står overfor i forhold til naturmangfold og klimautfordringer. Dette området er lenger fra europavei enn allerede etablerte næringsområder eller andre innspill som er tatt med i planforslaget. En reduksjon i arealstørrelse er ikke et alternativ slik vi ser det. Et næringsområde her vil ikke være forenlig med kommunens egen arealstrategi. Vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

A22 Kjellandsheia nord

Innspillet gjelder et naturområde som i gjeldende plan er satt av til framtidig bebyggelse og anlegg, og som administrasjonen har tatt ut av kommuneplanens arealdel. Begrunnelsen er at dette er i strid med gjeldende arealstrategi. Blant annet er dette et større skogsområde med myr, og derfor er dette også viktig i et klimaperspektiv. Vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

A27 Nodelandsheia øst

Innspillet gjelder et naturområde som i gjeldende plan er satt av til framtidig bebyggelse og anlegg, og som administrasjonen har tatt ut av kommuneplanens arealdel. Begrunnelsen er at dette er i strid med gjeldende arealstrategi. Vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

A29 59 Sodefjed

Innspillet gjelder et LNF-område der det ønskes lagt til rette for 30-50 utleiehytter. Konsekvensutredningen viser at her er det store natur- og friluftslivsverdier, og en utbygging her kan ødelegge viktige naturtyper og føre til negative konsekvenser for sårbare fuglearter. Området er et viktig som oppvekstområde for elg og rådyr, det er et stort grevlinghi i Jordbærhaugen, og utbygging her vil kunne true hekking og næringsøk for truede arter av sjøfugl. Tiltaket vil ikke være forenlig med kommunens egen arealstrategi, og vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

Flere områder i strandsonen

Det er foreslått flere alternative arealformål for utbygging i strandsonen, blant annet:

- A13 77 Østre Randøy
- A14 114 Fidjestøl, Flekkerøy
- A15- 118 Heftenes, Vige
- A20 204, 347 og 348 Mævigsheia, Vognsneset

Kristiansand kommune har allerede en svært utbygd strandsone, og privatiseringen hindrer allmennhetens mulighet for ferdsel i 100-metersbeltet. I tillegg så finner vi ofte verdifull natur og svært sårbare arter i strandsonen. Disse arealformålene vil ikke være forenlig med kommunens egen arealstrategi. Vi støtter administrasjonens anbefaling om å ikke ta med innspillet i kommuneplanens arealdel.

Alternative byggegrenser fra sjø og vassdrag

Vi kan se hensikten med å effektivisere saksbehandlingen for tiltak i strandsonen. Samtidig vet vi at utbyggingspresset i 100-metersbeltet er høyt, og at en stor andel av strandsonen er lite tilgjengelig på grunn av bebyggelse og topografi. Dersom en innfører en standard 30-metersgrense i byggeområder, vil dette åpne for privatiserende tiltak i områder som er tilgjengelige, spesielt i områder som har karakter av å være utmark som er tilgjengelig for allmennheten. Innføring av alternative byggegrenser i 100-metersbeltet må etter vårt syn baseres på konkrete områdevurderinger i det enkelte område, for eksempel ved regulering. FNF Agder støtter derfor nytt punkt alternativ 2 under bestemmelsene i §10 100-metersbeltet langs sjø.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid
Koordinator
FNF Agder

Kopi: Agder fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder